

Anna Mathews*

Unijny mechanizm finansowania energii ze źródeł odnawialnych w rozporządzeniu w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu – analiza propozycji legislacyjnej i wersji obowiązującej przepisu

Spis treści

- I. Wprowadzenie
- II. Najważniejsze regulacje rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu
- III. Unijna platforma finansowa OZE – pierwsza wersja przepisu projektu rozporządzenia oraz uwagi i propozycje zmian
- IV. Mechanizm finansowania energii ze źródeł odnawialnych – przepisy rozporządzenia
- V. Podsumowanie

Streszczenie

Przedmiotem artykułu jest analiza jednego z rozwiązań przedstawionych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu (dalej: rozporządzenie) – tzw. mechanizmu finansowania energii ze źródeł odnawialnych (w pierwszej wersji projektu określanego jako platforma finansowa). W publikacji przedstawiono najważniejsze postanowienia rozporządzenia (m.in. wprowadzenie licznych wymogów sprawozdawczych) oraz cel jego wydania – wyposażenie Komisji Europejskiej w instrumenty umożliwiające spełnienie wymogów klimatyczno-energetycznych Unii Europejskiej na 2030 r. (wiążących na poziomie unijnym) oraz realizacji założeń (pięciu filarów) unii energetycznej. Narzędzia te pozwolą KE wyegzekwować od państw członkowskich m.in. udział energii z OZE w unijnym zużyciu energii finalnej. Jednym z takich instrumentów jest mechanizm finansowania, do którego wpłaty będą wносиły państwa członkowskie, których udział energii z OZE spadnie poniżej zadeklarowanego poziomu. W artykule omówiono pierwsze propozycje legislacyjne, określające platformę finansową, zaprezentowane w listopadzie 2016 r. (w ramach „pakietu zimowego”) oraz uwagi do tych rozwiązań wraz ze zgłaszanyimi propozycjami zmian. W publikacji przedstawiono również treść obowiązujących od niedawna przepisów dotyczących mechanizmu finansowania.

Słowa kluczowe: „pakiet zimowy”; rozporządzenie w sprawie zarządzania unią energetyczną; odnawialne źródła energii; platforma finansowa; mechanizm finansowania; cele OZE.

JEL: K20, K23, K32

* Absolwentka prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu; stypendystka VI edycji Akademii Energii, projektu Fundacji im. L. Pagi; przygotowuje pracę doktorską w zakresie prawa energetycznego i prawa Unii Europejskiej; e-mail: anna.m.mathews@gmail.com; ORCID: 0000-0002-0594-185X.

I. Wprowadzenie

W sprawozdaniu o stanie unii energetycznej z 2015 r. wskazano, że „[u]nia energetyczna wymaga opartego na przepisach, wiarygodnego i przejrzystego procesu sprawowania rządów w celu zagwarantowania, że działania związane z energią na szczeblu europejskim, regionalnym, krajowym i lokalnym przyczyniają się do realizacji celów unii”¹. Taki system zarządzania wprowadzono za pomocą mechanizmów uregulowanych w rozporządzeniu w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu² (dalej: rozporządzenie). Propozycja legislacyjna tego aktu została zaprezentowana 30 listopada 2016 r. wśród kilku innych projektów, w ramach inicjatywy „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”³, powszechnie określanej jako tzw. pakiet zimowy. Ten zbiór ośmiu projektów aktów prawnych odnosi się do obowiązujących regulacji dotyczących praw i obowiązków uczestników rynku energii, a także porządku instytucjonalnego Unii Europejskiej (dalej: UE) w tym obszarze (Porzeżyńska, 2017). Co istotne, siedem pozostałych inicjatyw legislacyjnych stanowiło jedynie propozycję zmiany dotychczas obowiązujących rozporządzeń i dyrektyw. Projekt rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną⁴ (dalej: projekt rozporządzenia, projekt) był jedynym aktem prawnym wprowadzającym zupełnie nowe regulacje (Gawlikowska-Fyk, 2017), określanym również jako „jedyna prawdziwa innowacja polityczna w unijnej polityce energetycznej i klimatycznej” (Fischer, 2017). Stąd też szczególnie warto przyjrzeć się jego rozwiązaniom.

Jednym z najczęściej komentowanych i wydaje się, że wzbudzającym największe kontrowersje instrumentem zaproponowanym w rozporządzeniu w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu jest mechanizm finansowania, na rzecz którego państwa członkowskie będą dokonywały wpłat, jeżeli nie utrzymują one podstawowego udziału energii ze źródeł odnawialnych w swoim końcowym zużyciu energii brutto i tym samym niewystarczająco przyczyniają się do realizacji unijnego celu OZE. W projekcie rozporządzenia (z 2016 r.) rozwiązanie to określano mianem „platformy finansowej”. Szczegóły funkcjonowania takiej platformy miały zostać doprecyzowane w akcie delegowanym poświęconym tej platformie, którego nie przedstawiono jednak w ramach „pakietu zimowego”.

W aktualnej wersji rozporządzenia ustawodawca unijny zaproponował nowe zasady funkcjonowania „platformy finansowej” i zdefiniował ten instrument jako „mechanizm finansowania”, do którego wpłaty będą wnoszone przez państwa członkowskie dobrowolnie (art. 32 ust. 3 lit. d) rozporządzenia). Dodano również dodatkowy przepis – art. 33, w którym w sposób szczegółowy określono jak funkcjonować będzie ten mechanizm, ustanowiony na poziomie unijnym. Zmiana, której dokonano od czasu wydania pierwszego projektu rozporządzenia jest dość istotna dlatego warto zaprezentować jak kształtowało się to rozwiązanie.

¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów oraz Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Stan unii energetycznej w 2015 r., COM(2015) 572 final.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dn. 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013, Dz.U. L 328 z 21.12.2018, str. 1–77.

³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów oraz Europejskiego Banku Inwestycyjnego: Czysta energia dla wszystkich Europejczyków, COM/2016/0860, Propozycje legislacyjnej zaprezentowane w ramach projektu. Pozyskano z: <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-proposes-new-rules-consumer-centred-clean-energy-transition> (12.11.2018)

⁴ Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zarządzania unią energetyczną, zmieniające dyrektywę 94/22/WE, dyrektywę 98/70/WE, dyrektywę 2009/31/WE, rozporządzenie (WE) nr 663/2009, rozporządzenie (WE) nr 715/2009, dyrektywę 2009/73/WE, dyrektywę Rady 2009/119/WE, dyrektywę 2010/31/UE, dyrektywę 2012/27/UE, dyrektywę 2013/30/UE i dyrektywę Rady (UE) 2015/652 oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 525/2013, COM/2016/0759 final - 2016/0375 (COD).

II. Najważniejsze regulacje rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu

Rozporządzenie w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu jest przede wszystkim sposobem na realizację zobowiązań Unii Europejskiej dotyczących udziału energii ze źródeł odnawialnych (dalej: OZE) w końcowym zużyciu energii brutto w UE oraz w zakresie efektywności energetycznej, a także w celu realizacji założeń unii energetycznej (jej pięciu filarów). Zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych⁵ (dalej: dyrektywa o OZE), państwa członkowskie wspólnie zapewniają, aby udział energii z OZE w Unii w końcowym zużyciu energii brutto w 2030 r. wynosił co najmniej 32%. A zatem cel ten wiąże Unię Europejską, jako całość, a nie państwa członkowskie (tak jak dotychczas, do roku 2020). „Kraje członkowskie będą natomiast określać swoje wkłady (kontrybucje) w osiągnięciu tego unijnego celu w ramach zintegrowanych krajowych planów w zakresie energii i klimatu, (...)” (Porzeżyńska, 2017, s. 82). Tak ukształtowane zobowiązania energetyczno-klimatyczne mogą być zrealizowane właściwie jedynie przy wsparciu silnych mechanizmów, które miałyby do dyspozycji Komisja Europejska (dalej: KE).

Rozporządzenie w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu zawiera instrumenty, które umożliwią Unii Europejskiej realizację tych ambitnych celów. Akt ten wprowadza lub poprawia koordynację szeregu obowiązków sprawozdawczych (również tych, które dotychczas były przedmiotem regulacji innych aktów prawnych⁶), dzięki czemu KE będzie monitorować postępy na szczeblu państw członkowskich, aby osiągnięte zostały wymogi klimacjonalno-energetyczne UE na 2030 r. Na ten wielowymiarowy system planowania, raportowania i ocen składają się m.in.: tzw. NECPs – zintegrowane krajowe plany w dziedzinie energii i klimatu (*National Integrated Energy and Climate Plans*), tzw. Biennial Progress Reports (dotyczące wykonania NECPs i realizacji poszczególnych elementów unii energetycznej), ocena tych raportów przez Komisję Europejską oraz sprawozdania dotyczące emisji gazów cieplarnianych⁷.

NECPs będą określały działania, jakie państwa członkowskie podejmą w obszarze każdego z pięciu elementów unii energetycznej, to jest: dekarbonizacji, budowy wewnętrznego rynku energii, bezpieczeństwa energetycznego, efektywności energetycznej oraz innowacyjności i badań. Zakres planów szczegółowo określono w art. 3 ust. 2 oraz załączniku I projektu rozporządzenia. Szablon z załącznika I jest jednakowy dla wszystkich państw członkowskich, co powoduje, że chociaż w warstwie technicznej – NECPs będą porównywalne w skali całej UE. NECPs mają zastąpić niektóre sprawozdania i raporty, dotychczas składane przez państwa członkowskie.

Plany te będą przedstawiane, po konsultacji z KE, na lata 2021–2030, 2031–2040 itd., a zatem będą przygotowywane raz na 10 lat, a każdy z tych planów będzie uaktualniany w połowie

⁵ Dz.U. L 328 z 21.12.2018.

⁶ Rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652.

⁷ W rozporządzeniu przewidziano również system raportowania dotyczący emisji gazów cieplarnianych (*GHG emission*). Rozporządzenie w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu uchyla, na podstawie art. 57, rozporządzenie MMR (*Climate Monitoring Mechanism*) – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz zgłaszania innych informacji na poziomie krajowym i unijnym, mających znaczenie dla zmiany klimatu, oraz uchylające decyzję nr 280/2004/WE, Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 13.

ww. okresów (przykładowo – pierwszy plan w 2024 r.⁸). NECPs będą uzgadniane z państwami sąsiadującymi i opinią publiczną. NECPs (wówczas jeszcze projekty) podlegają ocenie Komisji Europejskiej, która będzie mogła wydać zalecenia dla poszczególnych państw członkowskich (podstawa: art. 9 ust. 2 oraz art. 34 rozporządzenia).

Według danych nawet 2/3 państw członkowskich nie posiada takich planów, jak NECPs (Buchan, Keay, 2015, s. 4). Jeśli chodzi o długoterminowe plany klimatyczno-energetyczne w Polsce to w ostatnich latach przyjęto: Politykę Energetyczną Państwa do 2030 r., Krajowy Plan Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych z 2010 r. oraz Krajowy Plan Działania w zakresie efektywności energetycznej z 2018 r. Pod koniec listopada 2018 r. Ministerstwo Energii przedstawiło do konsultacji projekt Polityki Energetycznej Państwa do 2040 r. Co ważne, w styczniu 2019 r. zaprezentowano również projekt dokumentu – „Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030” (czyli NECP). Plan ten podlega konsultacjom do dnia 18 lutego 2019 r., a zgodnie z art. 3 ust. 1 rozporządzenia powinien być przedłożony KE do dnia 31 grudnia 2019 r.

W Biennial Progress Reports (art. 17 rozporządzenia, polskie określenie to „Zintegrowane krajowe sprawozdania z postępów w dziedzinie energii i klimatu”) państwa członkowskie będą zobowiązane do przedstawienia w jaki sposób wykonują NECP (w tym jak przyczyniają się do realizacji pięciu wymiarów unii energetycznej). Szczegóły techniczne i proceduralne składania tych raportów mają zostać określone w akcie wykonawczym. KE po zapoznaniu się z Biennial Progress Reports, jeśli stwierdzi, że państwo członkowskie dokonało niewystarczających postępów w realizacji celów, założeń i wkładów lub we wdrożeniu polityk i środków określonych w jego NECP, lub jeśli stwierdzi, że Unia może nie zrealizować założeń unii energetycznej – może wydać zalecenia (na podstawie art. 32 ust. 1 lub 2 rozporządzenia).

Dzięki temu dwupoziomowemu systemowi (NECP raz na 10 lat i Biennial Progress Report co dwa lata) Komisja Europejska zyska narzędzia do oceny zarówno ambicji państw członkowskich w polityce klimatyczno-energetycznej, jak i realizacji ich zamierzeń (Gawlikowska-Fyk, 2018). Gdy KE uzna, że postępy państwa członkowskiego w osiągnięciu celów klimatyczno-energetycznych są niewystarczające – będzie ono zobowiązane do zastosowania odpowiednich środków w celu skorygowania swoich działań. Jednym z takich środków wskazanych w rozporządzeniu jest mechanizm finansowania energii ze źródeł odnawialnych. Właśnie temu rozwiązaniu poświęcony jest niniejszy artykuł.

Dodatkowo, rozporządzenie przyznaje KE szereg uprawnień do wykorzystania wobec państw członkowskich, gdy zagrożone będzie spełnienie wymogów w obszarze energii i klimatu oraz założeń unii energetycznej (w szczególności w sytuacji, gdy środki podjęte przez państwa członkowskie będą niewystarczające), takich jak: propozycja zastosowania „w stosownych przypadkach środków”, „korzystanie ze swoich uprawnień na poziomie Unii” czy wydanie zaleceń, które państwa członkowskie powinny „należycie uwzględnić” (por. m.in. art 9 ust. 3, art. 32 ust. 2 rozporządzenia).

Przedmiotem tej publikacji nie jest generalna ocena systemu zaproponowanego w rozporządzeniu, jednak już teraz warto wskazać, że choć na pierwszy rzut oka – wydaje się, że zaprezentowane rozwiązania stanowią raczej *soft governance* – poprzez liczne, nieostro określone „zalecenia”, „konsultacje” i „środki” oraz obowiązek „należycie uwzględniania wszystkich zaleceń Komisji” – KE

⁸ Art. 14 ust. 2 rozporządzenia.

w sposób bardziej lub mniej znaczący będzie mogła ingerować w politykę energetyczną państw członkowskich. A zatem proponowany system zarządzania unią energetyczną wzmocni nie tylko koordynację krajowych polityk energetycznych, lecz także nadzór nad nimi instytucji unijnych, co ma pozwolić na realizację celów UE, ale kosztem swobody kształtowania polityki przez państwa członkowskie (Gawlikowska-Fyk, 2018). Stanowi on formalną ścieżkę angażowania się Komisji w działania zarezerwowane dotychczas dla państw członkowskich (Gawlikowska-Fyk, 2018). Takie działania można z kolei uznać za naruszające zasadę pomocniczości w obszarze energetyki (por. art. 2 TFUE, art. 194 TFUE⁹). Jak jednak słusznie określiła sama Komisja, w Preambule do rozporządzenia, „cele niniejszego rozporządzenia nie mogą być osiągnięte w sposób wystarczający przez same państwa członkowskie, a z uwagi na rozmiary i skutki proponowanych działań możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie unijnym”¹⁰. Pojawiają się również głosy, że aby unia energetyczna naprawdę funkcjonowała jako „unia” –zmiany (rewizji) wymaga artykuł Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej [art. 194 TFUE – przypis A.M.] chroniący narodową suwerenność nad miksem energetycznym państw członkowskich (Buchan, Keay, 2015).

W konsekwencji, zdaniem niektórych, rozporządzenie to jest tylko pozornie techniczne, a w rzeczywistości „bardzo polityczne” (Vandendriessche, Saz-Carranza i Glachant, 2017). Z pewnością jednak pozytywnie należy ocenić obowiązek przyjmowania planów długoterminowych (co, jak wyżej wyjaśniono, nie jest popularnym rozwiązaniem wśród państw członkowskich). Wieloletnie strategie zatwierdzone na poziomie krajowym przyczyniają się do wzrostu przewidywalności działań krajów UE, co ma szczególne znaczenie dla inwestorów. Poza tym usystematyzowanie licznych obowiązków sprawozdawczych w jednym akcie prawnym, w tym likwidacja powielania się sprawozdawczości (Menner i Reichter, 2017) wydaje się rozsądnym rozwiązaniem, które również sprzyja przejrzystości prawa.

III. Unijna platforma finansowa OZE – pierwsza wersja przepisu projektu rozporządzenia oraz uwagi i propozycje zmian

W pierwszej wersji rozporządzenia, zaprezentowanej w 2016 r., mechanizm finansowania OZE został określony w sposób nieprecyzyjny i niejasny. Unijny ustawodawca jedynie wspomniał o tym rozwiązaniu w art. 27 ust. 4 lit. c) projektu rozporządzenia oraz w motywie 41 projektu. Do platformy odniesiono się również w projekcie dyrektywy o OZE (dalej: projekt RED II)¹¹, z czego później zrezygnowano w dyrektywie o OZE.

Art. 27 ust. 4 projektu rozporządzenia stanowił, że „[j]eżeli w obszarze energii ze źródeł odnawialnych, bez uszczerbku dla środków na poziomie Unii określonych w ust. 3, Komisja stwierdza, na podstawie swojej oceny przeprowadzonej w 2023 r. zgodnie z art. 25 ust. 1 i 2, że trajektoria

⁹ Art. 194 ust. 2 TFUE: „Bez uszczerbku dla stosowania innych postanowień Traktatów, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, ustanawiają środki niezbędne do osiągnięcia celów, o których mowa w ustępie 1. Środki te są przyjmowane po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów. Nie naruszają one prawa Państwa Członkowskiego do określania warunków wykorzystania jego zasobów energetycznych, wyboru między różnymi źródłami energii i ogólnej struktury jego zaopatrzenia w energię, bez uszczerbku dla artykułu 192 ustęp 2 litera c)”.

¹⁰ Motyw (73) Preambuly do rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu.

¹¹ Wniosek Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (wersja przekształcona), COM/2016/0767 final/2 - 2016/0382 (COD). W motywie (9) projektu RED II wskazano: „Krajowe cele wyznaczone na 2020 r. powinny stanowić minimalny wkład państw członkowskich w nowe ramy na 2030 r. Krajowy udział energii ze źródeł odnawialnych nie powinien w żadnym wypadku spaść poniżej tego wkładu, a jeżeli tak się stanie, zainteresowane państwa członkowskie powinny zastosować właściwe środki, aby utrzymać ten poziom bazowy, a także wnieść wkład w instrument finansowy, o którym mowa w rozporządzeniu [w sprawie zarządzania]”. O platformie finansowej wspomniano również w art. 3 projektu RED II.

liniowa dla Unii, o której mowa w art. 25 ust. 2, nie jest zbiorczo spełniony, państwa członkowskie zapewniają do 2024 r., aby powstałe niedobory zostały uzupełnione z wykorzystaniem dodatkowych środków, takich jak:

- a) dostosowanie udziału energii ze źródeł odnawialnych w sektorze ciepłowniczo-chłodniczym, określonego w art. 23 ust. 1 [przekształconej dyrektywy 2009/28/WE zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767] [projekt RED II – przypis A.M.];
- b) dostosowanie udziału energii ze źródeł odnawialnych w sektorze transportu, określonego w art. 25 ust. 1 [przekształconej dyrektywy 2009/28/WE zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767] [projekt RED II – przypis A.M.];
- c) **wniesienie wkładu finansowego w finansowanie platformy utworzonej na poziomie Unii, przyczyniającej się do realizacji projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych i zarządzanej bezpośrednio lub pośrednio przez Komisję** [zaznaczenie – A.M.];
- d) inne środki mające na celu zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

W środkach takich uwzględnia się poziom ambitności wcześniejszych wkładów danego państwa członkowskiego w realizację celu Unii na 2030 r. w zakresie energii ze źródeł odnawialnych.

Jeżeli państwo członkowskie nie utrzymuje podstawowego udziału energii ze źródeł odnawialnych w swoim końcowym zużyciu energii brutto określonego w art. 3 ust. 3 [przekształconej dyrektywy 2009/28/WE zgodnie z wnioskiem COM(2016) 767] [projekt RED II – przypis A.M.] począwszy od 2021 roku, **dane państwo członkowskie zapewnia, aby poziom poniżej podstawowego udziału był rekompensowany w formie wkładu finansowego w platformę finansową** [zaznaczenie – A.M.], o której mowa w lit. c). Do celów niniejszego akapitu oraz lit. c) akapitu pierwszego państwa członkowskie mogą wykorzystywać swoje przychody z rocznych uprawnień do emisji zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE”.

Dodatkowo, w przepisie przyznano Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 36 projektu rozporządzenia, aby określić przepisy konieczne do utworzenia platformy finansowej.

A zatem, zgodnie z pierwszym brzmieniem art. 27 projektu rozporządzenia, Komisja Europejska przewidywała, że wkłady finansowe na platformę finansową będą wnoszone w dwóch sytuacjach: (1) gdy nie zostanie spełniony unijny cel OZE (trajektoria liniowa dla Unii nie jest zbiorczo spełniona) – wówczas wniesienie wkładów finansowych będzie jedną z czterech możliwości określonych w lit. a–d powyżej; (2) gdy państwo członkowskie nie utrzymuje podstawowego (bazowego) udziału energii z OZE od 2021 r.¹² – wówczas, z interpretacji przepisu wynika, że obowiązkowo państwo członkowskie wnosi wkład w platformę.

Podczas konsultacji projektu pojawiło się wiele wątpliwości dotyczących tych zapisów. Przede wszystkim zastanawiano się kto będzie dysponował środkami zgromadzonymi na ww. platformie, a także czy jeśli dane państwo członkowskie wnieśli wkład finansowy – będą z niego finansowane projekty na terenie tego państwa członkowskiego? Pojawiały się również liczne głosy, że

¹² Zgodnie z art. 3 ust. 4 dyrektywy o OZE: „Od dnia 1 stycznia 2021 r. udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w każdym państwie członkowskim nie może być niższy niż udział bazowy wskazany w trzeciej kolumnie tabeli w części A załącznika I do niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie wprowadzają konieczne środki w celu zapewnienia zgodności z tym poziomem bazowym. Jeżeli dane państwo członkowskie nie utrzymuje swojego udziału bazowego zmierzonego w każdym okresie jednego roku, zastosowanie ma art. 32 ust.4 akapity pierwszy i drugi rozporządzenia (UE) 2018/1999”.

wkłady na platformę nie powinny być „obowiązkowe” (przybierając wówczas charakter sankcji finansowej). Swoje uwagi do propozycji wnoszenia wkładów finansowych w finansowanie unijnej platformy przedłożyły państwa członkowskie, uczestnicy rynku, przedstawiciele niektórych organów UE i inne podmioty.

W opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego pojawił się postulat¹³: „Biorąc pod uwagę, jak duże znaczenie ma przejście na energię ze źródeł odnawialnych, potrzebna jest większa jasność co do charakteru i funkcjonowania platformy finansowej (artykuł 27) i sposobu nadania wartości finansowej wszelkim brakom w dostawie energii ze źródeł odnawialnych”. W stanowisku Komitetu padło również pytanie czy przewiduje się, że taka platforma udostępni środki finansowe sektora prywatnego w oparciu o wkłady państw członkowskich oraz postulowano, aby zasoby zgromadzone na tego rodzaju platformie mogły być wykorzystywane także do wdrażania środków w zakresie efektywności energetycznej.

Polski Komitet Energii Elektrycznej (stowarzyszenie sektora elektroenergetycznego zrzeszające największe polskie przedsiębiorstwa energetyczne i wiodące organizacje działające w branży; dalej: PKEE) oświadczył, że nie może zaakceptować zaprezentowanej przez KE koncepcji platformy finansowej i postulował o doprecyzowanie przepisów regulujących ten mechanizm, a także o umiejscowienie ich w akcie głównym, zamiast w legislacji delegowanej¹⁴ (w samej dyrektywie o OZE lub rozporządzeniu w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu). Analitycy Centrum für Europäische Politik odnosząc się do koncepcji aktu delegowanego wyjaśnili, że „[p]rzede wszystkim ze względu na potencjalne zobowiązania finansowe państw członkowskich należy pamiętać o tym, że czynności związane z utworzeniem platformy finansowej – jej organizacja, procedura, zobowiązania finansowe, władze decyzyjne, kryteria udzielania wsparcia etc. – muszą być ustalone z adekwatną szczegółowością przez władze legislacyjne Unii Europejskiej (por. art. 290 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej)” (Menner, Reichter, 2017).

Z kolei EURELECTRIC (Unia Przemysłu Elektroenergetycznego, będąca największym stowarzyszeniem branży elektroenergetycznej w Europie; dalej: EURELECTRIC) postulował, aby w celu uszanowania finansowego zarządzania polityką klimatyczno-energetyczną państw członkowskich – przepisy uwzględniające funkcjonowanie platformy finansowej – były przyjmowane nie przez akt delegowany [art. 290 TFUE – wyjaśnienie A.M.] a akt wykonawczy [art. 291 TFUE – wyjaśnienie A.M.]¹⁵. Wielu zainteresowanych nie chciało przyzwolić na przyznanie Komisji prawa do wydawania aktów delegowanych (m.in. w razie zmiany zakresu obowiązków sprawozdawczych), a więc instrumentów poza kontrolą państw członkowskich oraz Parlamentu Europejskiego (Gawlikowska-Fyk, 2018).

W toku konsultacji zgłaszano liczne zastrzeżenia co do charakteru wkładów – PKEE wskazał, że kontrybucje finansowe nie będą stanowić najbardziej adekwatnego instrumentu zapewnienia

¹³ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zarządzania unią energetyczną, zmieniającego dyrektywę 94/22/WE, dyrektywę 98/70/WE, dyrektywę 2009/31/WE, rozporządzenie (WE) nr 663/2009, rozporządzenie (WE) nr 715/2009, dyrektywę 2009/73/WE, dyrektywę Rady 2009/119/WE, dyrektywę 2010/31/UE, dyrektywę 2012/27/UE, dyrektywę 2013/30/UE i dyrektywę Rady (UE) 2015/652 oraz uchylającego rozporządzenie (UE) nr 525/2013” [COM(2016) 759 final – 2016/0375 (COD)], OJ C 246, 28.7.2017, p. 34–41, pkt 4.3.4. Pozyskano z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52016AE6870> (12.11.2018).

¹⁴ Stanowisko Polskiego Komitetu Energii Elektrycznej dot. pakietu na rzecz czystej energii dla wszystkich Europejczyków (Clean Energy for All Europeans legislative proposals), 1.12.2016 r. Pozyskano z: <https://www.pkee.pl/stanowisko-polskiego-komitetu-energii-elektrycznej-dotyczace-tzw-pakietu-zimowego-komisji-europejskiej/> (12.11.2018).

¹⁵ European Commission proposal for a Regulation on the Governance of the Energy Union, EURELECTRIC proposals for Amendments, czerwiec 2017, s. 4. Pozyskano z: <https://www.eurelectric.org/media/2440/key-amendments-to-the-governance-regulation.pdf> (12.11.2018 r.) *To respect Member States financial governance on their energy and climate policy, it is proposed that this governance is not fixed by delegating acts but by implementing acts.*

zgodności z wymogami dotyczącymi udziału OZE w krajowym miksie energetycznym. Komitet zwrócił uwagę, że nie jest wiadome czy platforma będzie realizować, ze środków przekazanych przez dane państwo członkowskie, inwestycje zlokalizowane na obszarze kontrybuującego państwa członkowskiego. Z kolei w opinii CEEP (Central Europe Energy Partners, której członkami są również polskie spółki energetyczne) państwa członkowskie (z potencjałem do wytwarzania OZE) nie powinny być zmuszane do finansowania projektów poza ich terytorium, ponieważ może to znacznie osłabić rozwój krajowych źródeł wytwarzania energii odnawialnej¹⁶.

W dokumencie Centrum für Europäische Politik kategorycznie stwierdzono, że niezgodne z prawem jest „nałożenie na państwa zobowiązania do finansowania jakiegoś unijnego projektu w ramach kary za nieuzyskanie odpowiednich wskaźników w przeciwdziałaniu globalnemu ociepleniu. (...) W przeciwieństwie do nakładania potencjalnych sankcji za niewprowadzenie dyrektywy czy zablokowania przyznanych funduszy strukturalnych, nakładanie obowiązku wpłaty składek na platformę finansującą energię odnawialną jest arbitralne i nie mieści się w ramach żadnej drogi prawnej i stanowi osobliwy precedens w unijnej polityce” (Menner, Reichter, 2017). Analityk Forum Obywatelskiego Rozwoju, A. Czapiel zwraca uwagę, że obowiązkowe wniesienie wkładów finansowych będzie narzucaniem państwom członkowskim kary finansowej. Jej zdaniem, temu rozwiązaniu powinny towarzyszyć szersze ramy prawne, które wprowadzałyby np. możliwość odwołania – „Podczas gdy m.in. nałożenie procedury nadmiernego deficytu wymaga głosowania w Radzie UE, to nałożenie sankcji za prawdziwą bądź rzekomo niedostateczną obronę klimatu będzie zależało jedynie od poglądu Komisji. Panuje więc nierówność powiązana z przyczynami nałożenia sankcji: łatwiej będzie nałożyć na państwo sankcje za szkodenie klimatowi niż za m.in. chroniczny nadmierny deficyt”¹⁷. Z kolei Biuro Analiz Sejmowych wskazało w swojej opinii, że podobnych „twardych” mechanizmów egzekucyjnych nie zaproponowano w odniesieniu do innych priorytetów unii energetycznej, np. związanych z bezpieczeństwem energetycznym¹⁸.

Pojawiały się również inne argumenty dotyczące „sankcyjnego charakteru” wkładów finansowych – „Kary finansowe nie stanowią najbardziej adekwatnego instrumentu zapewnienia zgodności z wymogami dotyczącymi udziału OZE w krajowym miksie energetycznym. Efektem takich działań byłoby zasilanie europejskiego funduszu na rzecz wspierania projektów OZE przez państwa, które najbardziej takiego wsparcia potrzebują, aby osiągnąć wymagany udział energii z OZE w finalnym zużyciu energii” (Terlikowski, Kwiatkowska i in., 2018, s. 369).

Z kolei EURELECTRIC zwracał uwagę na konieczność dostosowania platformy finansowej (zapewnienia kompatybilności, zgodności) do innych instrumentów polityki UE, takich jak np. EU ETS oraz do mechanizmów promujących niedojrzałe technologie odnawialne – np. ETS Innovation Fund¹⁹ (fundusz wspierający innowacyjne niskowęglowe technologie, w tym magazyny energii).

¹⁶ Central Europe Energy Partners' Recommendations for Trilogues on a Regulation on the Governance of the Energy Union, 25.04.2018 r. Pozyskano z: <https://www.ceep.be/central-europe-energy-partners-recommendations-for-trilogues-on-a-regulation-on-the-governance-of-the-energy-union/> (12.11.2018).

¹⁷ Analiza CEP: Governance of the Energy Union, Forum Obywatelskiego Rozwoju, 14.07.2017. Pozyskano z: <https://for.org.pl/pl/a/5397,analiza-cep-governance-of-the-energy-union> (12.11.2018).

¹⁸ Opinia Biura Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu, Zintegrowane plany krajowe w zakresie energii i klimatu – nowy instrument unijnej polityki klimatyczno-energetycznej zaproponowany w Pakiecie zimowym [COM(2016)860; COM(2016)759], nr BAS-WASGIPU/WAPEiM-2768/16, 31.03.2017. Pozyskano z: http://orka.sejm.gov.pl/SUE8.nsf/Pliki-zal/Opinia%20BAS%20COM%20%282016%29%20759_860.docx/%24File/Opinia%20BAS%20COM%20%282016%29%20759_860.docx (12.11.2018).

¹⁹ European Commission proposal for a Regulation on the Governance of the Energy Union, EURELECTRIC proposals for Amendments..., s. 10, *EURELECTRIC also proposes the evaluation of the rationale to design a Union-level financing platform for RES projects. First of all, such measure should be carefully considered in view of its compatibility with other EU policy instruments, notably the EU ETS, but also in relation to mechanisms that promote immature renewable technologies like the ETS Innovation fund. Further explanation and detail is also requested regarding how the measures suggested in Article 27(4) and (5) will be operationalised, including how the platform will be implemented.*

W zaproponowanym projekcie rozporządzenia nie wyjaśniono, w jaki sposób środki przekazywane do platformy będą korelować z funkcjonującymi już systemami wsparcia oraz wsparciem z funduszy w nowej perspektywie finansowej.

IV. Mechanizm finansowania energii ze źródeł odnawialnych – przepisy rozporządzenia

W efekcie licznych wątpliwości dotyczących tego rozwiązania – doprecyzowano postanowienia w zakresie platformy finansowej (według nowej numeracji – art. 32 rozporządzenia) oraz dodano nowy art. 33, który w całości poświęcony jest tylko temu zagadnieniu.

Unijny ustawodawca nie używa już określenia „platforma finansowa” a „mechanizm finansowania”²⁰. Najistotniejszą zmianą jest jednak doprecyzowanie art. 27 ust. 4 lit. c) projektu (po zmianach: art. 32 ust. 3 lit d) rozporządzenia) poprzez określenie, że wkłady państw członkowskich w mechanizm finansowania będą „dobrowolne”. Pozostawiono również zapis, zgodnie z którym mechanizm będzie zarządzany „bezpośrednio lub pośrednio przez Komisję”, uzupełniono go jednak o stwierdzenie: „zgodnie z art. 33”, ponieważ właśnie w tym nowododanym artykule wskazano więcej szczegółów dotyczących funkcjonowania mechanizmu finansowania.

W obowiązującej wersji rozporządzenia – utrzymano przesłanki zastosowania mechanizmu finansowania, takie jak te zaproponowane w projekcie rozporządzenia z 2016 r. Po pierwsze, państwa członkowskie mogą dobrowolnie dokonać wpłat na rzecz unijnego mechanizmu finansowania, gdy Komisja Europejska, np. podczas oceny Biennial Reports, NECP lub przy innej okazji, stwierdzi, że państwa te nie osiągnęły jednego z punktów odniesienia orientacyjnej trajektorii dla Unii w latach 2022, 2025 i 2027²¹. Po drugie, jeżeli państwo członkowskie nie utrzyma swojego udziału bazowego OZE (tj. celu OZE na 2020 r. wiążącego poszczególne państwa członkowskie, wyjaśniono powyżej) – musi podjąć dodatkowe środki, w tym ma możliwość dokonania wpłat na rzecz mechanizmu finansowania, aby wyeliminować te rozbieżności w ciągu jednego roku. Ma to istotne znaczenie dla Polski, która najprawdopodobniej już w roku 2021 (pierwszy rok, w którym zasady przedstawione powyżej znajdą zastosowanie) nie będzie spełniania swojego celu bazowego, ponieważ według wielu prognoz (w tym Najwyższej Izby Kontroli i Głównego Urzędu Statystycznego) nie spełni wiążącego krajowego celu OZE na 2020 r. (Ciepiela, 2019). A zatem Polska będzie najprawdopodobniej musiała zastosować jeden ze środków wskazanych w rozporządzeniu (lub zaproponować własny, ponieważ katalog środków jest otwarty), a dokonanie wpłat na rzecz unijnego mechanizmu – wydaje się najłatwiejszym rozwiązaniem.

W nowym art. 33 wskazano, że do 1 stycznia 2021 r. Komisja Europejska wprowadzi mechanizm finansowania, stanowiący wsparcie dla nowych projektów w dziedzinie energii odnawialnej w Unii, w celu wyeliminowania rozbieżności z orientacyjną trajektorią Unii. Wsparcie może być udzielane ubiegającym się projektom między innymi w formie dopłaty do ceny rynkowej i jest przyznawane projektom o najniższych kosztach lub dopłatami.

²⁰ Nie wyjaśniono dlaczego termin „platforma finansowa” (*financing platform*) zmieniono w kolejnej wersji na „mechanizm finansowania” (*financing mechanism*). Możliwe, że zmiany dokonano z uwagi na to, że w rozporządzeniu pojawia się już określenie „platforma e-sprawozdawczości”. Używanie terminu „platforma” bez doprecyzowania czy chodzi o „platformę finansową” czy „platformę e-sprawozdawczości” – mogłoby wprowadzać w błąd.

²¹ Art. 29 ust. 2 rozporządzenia: „W obszarze energii ze źródeł odnawialnych, w ramach oceny, o której mowa w ust. 1, Komisja ocenia postępy w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w Unii na podstawie orientacyjnej unijnej trajektorii, która rozpoczyna się od 20% w 2020 r., osiąga następujące punkty odniesienia: w 2022 r. – co najmniej 18%, w 2025 r. – co najmniej 43%, a w 2027 r. – co najmniej 65% całkowitego wzrostu udziału energii ze źródeł odnawialnych, licząc od unijnego celu w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na 2020 r. do unijnego celu w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na 2030 r., i osiąga w 2030 r. unijny cel w zakresie energii ze źródeł odnawialnych wynoszący co najmniej 32%”.

W porównaniu z pierwszą wersją projektu rozporządzenia, w art. 33 ust. 2 lit. a) zaproponowano zupełnie nowe rozwiązanie – wprowadzono możliwość, aby płatności państw członkowskich w mechanizm finansowania były uzupełnianie z dodatkowych źródeł, takich jak fundusze unijne, wkłady sektora prywatnego lub dodatkowe płatności dokonywane przez państwa członkowskie. Jak wynika z analizy art. 33 ust. 5 projektu rozporządzenia – energia wyprodukowana z instalacji sfinansowanych np. z wkładów sektora prywatnego będzie w finalnym rozliczeniu traktowana inaczej niż ta z wkładów państw członkowskich (więcej na ten temat poniżej).

Określono także otwarty katalog form wykorzystania środków z mechanizmu finansowania, wskazując, że będzie mógł zapewniać wsparcie w postaci: (1) niskooprocentowanych pożyczek; (2) dotacji; (3) połączenia obu ww. rozwiązań; (4) wsparcia wspólnych projektów między państwami członkowskimi, zgodnie z art. 9 dyrektywy o OZE oraz (5) wsparcia udziału państw członkowskich we wspólnych projektach pomiędzy państwami członkowskimi i państwami trzecimi, o którym mowa w art. 11 ww. dyrektywy.

Zgodnie z art. 33 ust. 3 rozporządzenia państwa członkowskie zachowają prawo do decydowania, czy i jeśli tak, na jakich warunkach, zezwolą instalacjom zlokalizowanym na ich terytorium na otrzymywanie wsparcia z mechanizmu finansowania. Wątpliwości dotyczącego tego zagadnienia były jednymi z najczęściej podnoszonych na etapie konsultacji projektu rozporządzenia. W art. 33 ust. 5 rozporządzenia podano, że każdego roku energia odnawialna wytwarzana przez instalacje finansowane z mechanizmu finansowania będzie statystycznie przypisywana uczestniczącym państwu członkowskiemu, odzwierciedlając ich odpowiednie płatności. Ale zastrzeżono, że projekty wspierane przez ten mechanizm finansowania (wydaje się, że omyłkowo nie doprecyzowano, że chodzi o „energię” wyprodukowaną przez instalacje, powstałe w następstwie takich „projektów”), finansowane z innych źródeł niż płatności państw członkowskich (np. wkładów sektora prywatnego), nie będą wliczane do udziałów państw członkowskich, lecz do ogólnego unijnego celu OZE na 2030 r. A zatem, jeśli zajdzie taka potrzeba, państwo członkowskie nadal będzie musiało zastosować inne środki (lub wpłaty na rzecz mechanizmu, ale ze środków „własnych”, nie wkładów sektora finansowego czy funduszy unijnych), aby wyeliminować rozbieżności z punktami odniesienia lub spełnić bazowy cel OZE.

Mimo licznych uwag podczas konsultacji dotyczących tej kwestii – nie zdecydowano się uregulować kompleksowo w rozporządzeniu wielu postanowień dotyczących funkcjonowania mechanizmu finansowania. Zagadnienia, takie jak:

- 1) metoda obliczania maksymalnego poziomu premii dla każdej oferty;
- 2) format oferty, w tym warunki wykonania i kary za niewykonanie;
- 3) metoda obliczania płatności państw członkowskich i wynikające z niej statystyczne korzyści dla uczestniczących państw członkowskich;
- 4) minimalne wymogi dotyczące udziału państw członkowskich, uwzględniające potrzebę zapewnienia zarówno ciągłości mechanizmu (za pomocą wystarczającego okresu dokonywania płatności przez państwa członkowskie), jak i maksymalnej elastyczności uczestnictwa państw członkowskich;
- 5) przepisy zapewniające uczestnictwo lub zgodę państw członkowskich, w których projekty są realizowane, oraz, w razie potrzeby, przepisy dotyczące dodatkowych opłat za koszty systemowe,

zostaną określone w aktach wykonawczych²², wydanych przez Komisję Europejską, wspieraną w tej materii przez Komitet ds. Unii Energetycznej (por. art. 44 ust. 1 lit. b rozporządzenia). Akt zostanie przyjęty zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającego przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję²³. Zgodnie z tym rozporządzeniem, przed przyjęciem aktów wykonawczych, Komisja Europejska ma obowiązek przeprowadzania konsultacji na ten temat z komitetem złożonym z przedstawicieli każdego z krajów UE. A zatem, państwa członkowskie (zgodnie ze zgłaszanymi podczas konsultacji propozycjami) będą miały wpływ na treść aktów wykonawczych regulujących, kwestie dotyczące funkcjonowania mechanizmu finansowania w zakresie OZE.

V. Podsumowanie

Zaprezentowane powyżej rozwiązania, ujęte w rozporządzeniu w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, mają na celu wspomóc państwa członkowskie i Unię Europejską w realizacji wymogów energetyczno-klimatycznych na 2030 r. oraz celów unii energetycznej. Projekt tego aktu był szeroko komentowany, z uwagi na jego duży wpływ na planowanie polityki energetycznej (przygotowywanie strategii) państw członkowskich, przyznanie KE nieostro określonych uprawnień oraz wprowadzenie zupełnie nowych, dotychczas niestosowanych instrumentów, takich jak opisany w niniejszej publikacji mechanizm finansowania.

W efekcie zgłoszenia wielu słusznych uwag, zasady funkcjonowania tego mechanizmu, określone w pierwszej wersji projektu rozporządzenia z 2016 r., zostały znacząco zmodyfikowane. Świadczy to o tym, że instytucje unijne w wielu przypadkach uwzględniają stanowiska interesariuszy podczas prac legislacyjnych. Stąd też, z pewnością warto przedstawiać uwagi i propozycje podczas konsultacji kolejnych unijnych projektów aktów prawnych.

Co najistotniejsze, zgodnie z obowiązującym tekstem rozporządzenia, płatności na rzecz mechanizmu finansowania będą wnoszone przez państwa członkowskie dobrowolnie. Proponowany obowiązek kontrybucji w tym mechanizmie państw członkowskich, które nie osiągnęły wystarczającego udziału energii odnawialnej w swoich bilansach energetycznych, co w konsekwencji może wpłynąć na nieosiągnięcie unijnego celu OZE – można było postrzegać w kategoriach sankcji za niespełnienie wymogów w zakresie OZE, czego w finalnej wersji rozporządzenia – udało się uniknąć.

Warto na bieżąco obserwować dalsze prace nad aktami wykonawczymi do rozporządzenia dotyczącymi szczegółów funkcjonowania mechanizmu finansowania, ponieważ przyglądamy się powstawaniu załączka nowego funduszu (Gawlikowska-Fyk, 2018), a jak określają to niektórzy – pierwszego prawdziwego programu wsparcia odnawialnych źródeł energii w UE (Fischer, 2017). Z pewnością, po wydaniu aktów wykonawczych – możliwa będzie dalsza, bardziej szczegółowa analiza tego instrumentu.

²² *Implementing act* – akt wydawany na podstawie art. 291 TFUE.

²³ Dz.U. L 55 z 28.2.2011, str. 13–18.

Bibliografia

- Buchan, D. i Keay, M. (2015). *Europe's Energy Union: a problem of governance*. Oxford: University of Oxford/ The Oxford Institute for Energy Studies. Pozyskano z: <https://www.oxfordenergy.org/publications/europes-energy-union-a-problem-of-governance/>.
- Ciepiela, D. (2019). *Polska nie spełni celu OZE na 2020 r., Może być tylko 11 proc. zamiast 15*. wnp.pl Portal gospodarczy. Pozyskano z: https://energetyka.wnp.pl/polska-nie-spelni-celu-oze-na-2020-r-moze-byc-tylko-11-proc-zamiast-15,337820_1_0_0.html (25.01.2019).
- Fischer, S. (2017). Energy Union: Delivery still pending. *Policy Perspectives*, 5(1). Pozyskano z: <http://www.css.ethz.ch/content/dam/ethz/special-interest/gess/cis/center-for-securities-studies/pdfs/PP5-1.pdf> (12.11.2018).
- Gawlikowska-Fyk, A. (2018). Zarządzanie unią energetyczną – transfer kompetencji do UE. *Biuletyn PISM*, 133(1686), 22 sierpnia. Pozyskano z: http://www.pism.pl/files/?id_plik=24728 (12.11.2018).
- Menner, M. i Reichter, G. (2017). Governance of the Energy Union. *cepPolicyBrief*, 17. Centrum für Europäische Politik. Pozyskano z: <https://www.cep.eu/en/eu-topics/details/cep/governance-der-energieunion-verordnung.html> (12.11.2018).
- Porzeżyńska, M. (2017). Wpływ proponowanych zmian dyrektywy 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych na bezpieczeństwo rynku energetycznego w Polsce. *internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny*, 6(6), 78–87.
- Terlikowski, P., Kwiatkowska, M., Paska, J., Pawlak, K., Kaliński, J. i Urbanek, D. (2018). Pakiet zimowy Unii Europejskiej w odbiorze krajowego sektora elektroenergetycznego. *Energetyka*, 7(769), lipiec. Pozyskano z: <http://elektroenergetyka.pl/upload/file/2018/07/Pakiet%20zimowy%20UE.pdf> (12.11.2018).
- Vandendriessche, M., Saz-Carranza, A. i Glachant, J. (2017). The Governance of the EU's Energy Union: Bridging the Gap?. *EUI Working Papers*, RSCAS 51. Florence School of Regulation.